

انجمن مهندسی مکانیک ایران
دانشگاه تهران

سیزدهمین کنگره ملی مهندسی مکانیک
بیوسیستم و مکانیزاسیون ایران
(مکانیک بیوسیستم ۱۴۰۰)

۱۴۰۰-۲۶ شهریور

دانشگاه شهریور

بررسی تاثیر امواج فراصوت بر روی ملخ‌های مهاجم

فاطمه سلکی چشم‌های سلطانی^{*}, علی جعفری^۱ و علی حاجی‌احمد^۲

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد مکانیک بیوسیستم گرایش طراحی و ساخت، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی
دانشگاه تهران (solki.fatemeh.che@ut.ac.ir)

۲. استاد، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران (jafarya@ut.ac.ir)

۳. استادیار، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران (hajiahmad@ut.ac.ir)

چکیده

عوامل مختلفی که به عوامل خسارت زا معروف هستند سبب افت کیفیت و کمیت محصولات زراعی و کشاورزی می‌شوند؛ یکی از این عوامل آفات کشاورزی می‌باشد. ملخ از جمله آفات کشاورزی است که در بی‌هی حمله و هجوم خود به مزارع خسارت‌های زیادی به بار می‌آورد. در پژوهش حاضر امواج صوتی و فراصوت بر روی ملخ‌ها مورد بررسی قرار گرفت. فرضیه مطرح شده در این پژوهش یافتن امواجی برای جذب ملخ به سمت منبع تولید صوت بود. این فرضیه به منظور افزایش بازده دستگاه جمع‌آوری ملخ ساخته شده توسط نویسنده‌گان این مقاله مطرح شد. بدین منظور امواج با فرکانس ۱ تا ۵۰ کیلوهرتز بر روی تعدادی ملخ مورد بررسی قرار گرفت. با بررسی مختصات نقاط قرارگیری حشره ملخ مشاهده شد که با افزایش فرکانس امواج ملخ‌ها از منبع صوت فاصله بیشتری می‌گرفتند ولی به سمت منبع تولید صوت جذب نشدند. با بررسی نتایج فرضیه اولیه مطرح شده مورد تأیید قرار نگرفت.

کلمات کلیدی:

هجوم ملخ‌ها، امواج فراصوت، گندم سبز

*نویسنده مسئول

بررسی تأثیر امواج فراصوت بر روی ملخ‌های مهاجم

مقدمه

عوامل متعددی باعث افت کیفیت و کمیت محصولات زراعی و کشاورزی می‌گردد که به آن‌ها عوامل خسارت زاگفته می‌شود. این عوامل خسارت زا به سه دسته آفات گیاهی (جانورانی از قبیل حشرات، کنه‌های گیاهی، نرم‌تنان، جوندگان، پرندگان و پستلنداران)، بیماری‌های گیاهی (قارچ‌ها، باکتری‌ها، ویروس‌ها، نماتدها، عوامل نامساعد جوی و حوادث سوئی مانند سرمازدگی، تگرگ و غیره) و علف‌های هرز تقسیم می‌گردد [۱].

آفت واژه و صفتی است که به موجود زنده‌ای که با فعالیت‌های بیولوژیک خود موجب ایجاد خسارت برای انسان، محصولات و دام می‌شود، اطلاق می‌گردد [۱]. به عبارت دیگر ہر عاملی که تعادل گیاه را بر هم بزند و در رشد و نمو آن اختلال ایجاد نماید و برای آن یک عامل مضر باشد، آفت نامیده می‌شود و باید تا حد امکان آن را کنترل نمود [۳].

آفت‌های کشاورزی می‌توانند در مراحل مختلف رشد گیاه به بخش‌های مختلف آن از جمله ریشه، ساق، برگ، گل و میوه صدمه بزنند و خسارت‌های زیادی را به محصول وارد کنند. درگیر شدن محصول با آفات کشاورزی، سبب ایجاد خسارت‌های اقتصادی و کاهش کمیت و کیفیت محصول می‌گردد [۳]. ملخ‌ها از جمله آفاتی هستند که در اثر هجوم و حمله آن‌ها به مزارع و زمین‌های کشاورزی، خسارت‌های جبران‌ناپذیری را به بار می‌آورند. روشی که به طور متدال برای مبارزه با این آفت زیان‌بار استفاده می‌گردد، مبارزه شیمیایی است که از سموم و آفت‌کش‌های مختلف برای ازین بدن و کنترل هجوم ملخ‌ها استفاده می‌گردد. پژوهش‌های مختلفی در رابطه با مبارزه شیمیایی با ملخ‌ها صورت پذیرفته است [۲، ۹، ۸ و ۱۰].

به دلیل هجوم گسترده ملخ‌ها به کشور ما و عدم توسعه و پیشرفت در حوزه مبارزه مکانیکی با این آفت زیان‌بار، توسط نویسنده‌گان مقاله حاضر یک دستگاه جمع‌آوری مکانیکی ملخ طراحی و ساخته شد. با توجه به این‌که از امواج صوتی و فراصوت برای کنترل برخی از آفات استفاده می‌گردد، نویسنده‌گان به دنبال پیدا کردن یک دائمه صوتی و فراصوتی برای جذب حشره ملخ به سمت دستگاه بودند تا بدین‌وسیله بازدهی دستگاه را به حداقل برسانند. مطالعات مختلفی در زمینه استفاده از امواج فراصوت برای کنترل آفات صورت پذیرفته است که برخی از آن‌ها به شرح زیر هستند.

در پژوهشی صورت گرفته اثر امواج فراصوت بر روی آفت شب‌پره آرد و زنبور پارازیتوئید مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش امواج با فرکانس‌های ۲۰ تا ۲۰۰ کیلوهرتز بر روی حشره بالغ شب‌پره آرد و زنبور پارازیتوئید مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج پژوهش، تمام فرکانس‌ها و بهویژه ۱۰۰ کیلوهرتز خاصیت دورکنندگی داشتند [۶].

در پژوهشی دیگر اثر امواج فراصوت با بسامد ۴۳ کیلوهرتز به منظور دفع حشره زنجرک خرما مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج این پژوهش و بررسی‌های انجام‌شده توسط پژوهشگران آن، امواج مورد بررسی تأثیری بر آفت زنجرک خرما نداشته است [۴].

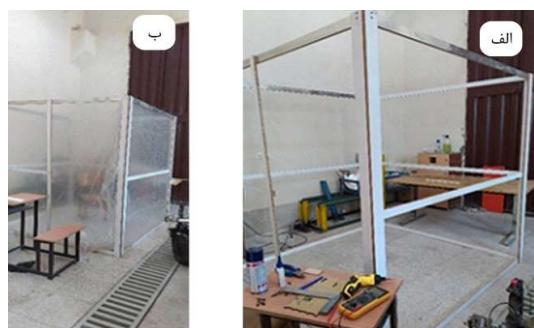
در پژوهشی دیگر یک سیستم الکترومکانیکی دورکننده حشرات با ارسال امواج فراصوت طراحی و ساخته شد. دستگاه ساخته شده قادر به تولید امواج فراصوت از ۱۵ تا ۱۰۰ کیلوهرتز می‌باشد. طی

بررسی‌های انجام شده در این پژوهش، دستگاه ساخته شده بر روی آفت زنجره اثربخشی مطلوب داشته است [۵].

همان‌طور که اشاره شد در اغلب موارد از امواج فراصوت برای دفع حشرات استفاده می‌گردد و هدف از انجام پژوهش حاضر یافتن فرکانسی برای جذب حشره ملخ به سمت منبع تولید فرکانس می‌باشد. به همین منظور امواج با فرکانس ۱ تا ۵۰ کیلوهرتز بر روی تعدادی ملخ مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها

به منظور انجام پژوهش حاضر تعدادی ملخ از مزارع ذرت منطقه خوشنام واقع در شهرستان ملارد در استان تهران جمع‌آوری شد. برای جمع‌آوری ملخ‌ها به روش سنتی و دستی از تور حشره گیری و یک ظرف جهت جمع‌آوری ملخ‌ها استفاده گردید. پس از جمع‌آوری ملخ‌ها، برای انجام آزمایش‌ها، آن‌ها را به اتاقکی که از پیش به منظور محل انجام آزمایش ساخته شده بود، انتقال داده شدند. اتاقک مذکور در ابعاد $2 \times 2 \times 2$ m و از جنس ۱۰ mm دیافراگمی از اف^۱ و نایلون تهیه گردید. برای ساخت این اتاقک، یک چهارچوب از جنس ۱۰ mm دیافراگمی از پلاستیک نایلون شفاف تهیه و به چهارچوب ساخته شده، متصل گردید. شکل اتاقک ساخته شده در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱. شکل اتاقک ساخته شده (الف) پیش از نصب نایلون‌های دیواره و (ب) پس از نصب نایلون‌های دیواره

با مشورت اساتید گروه گیاه‌پزشکی پیش از جمع‌آوری ملخ‌ها برای تغذیه آن‌ها، جوانه گندم تهیه شد. برای این منظور مقداری گندم را خیس نموده و پس از جوانه زدن درون ظرف‌هایی که برای تغذیه ملخ‌ها تهیه شده بودند، قرارداده شدند. هنگامی که گندم‌ها سبز شدند و ارتفاع آن‌ها به حدود ۵ تا ۷ سانتی‌متر رسید، ملخ‌های آزمایش‌های موردنظر تهیه شدند. شکل گندم‌هایی که برای تغذیه ملخ‌ها آماده شدند در شکل ۲ ارائه شده است.

^۱ MDF

امنیتی و امنیتی کشاورزی و پرورش ایران

شکل ۲. جوانه های سبز گندم که برای تقدیمه ملخ ها

با توجه به این که از امواج فراصوت برای دفع حشرات و جانوران موذی استفاده می گردد، به بررسی رفتار ملخ در برابر امواج صوتی و فراصوت پرداخته شد. انجام این پژوهش بر فرضیه یافتن دامنه ای از امواج صوتی و فراصوت برای جذب حشره ملخ به سمت دستگاه و قرار دادن یک وسیله تولید امواج با طول موج یافت شده برای افزایش راندمان دستگاه مکشی جمع آوری ملخ استوار گردید. هدف این بود که در صورت تأیید فرض های مطالعه انجام شده و دستیابی به نتیجه مطلوب، می توان از این ویژگی برای ارتقای عملکرد دستگاه و افزایش راندمان و بازده دستگاه جمع آوری ملخ استفاده نمود.

برای انجام این مرحله از آزمایش یک بلندگو به یک فانکشن ژنراتور متصل شد (شکل ۳) و امواج صوتی و فراصوت در دامنه ۱ تا ۵۰ کیلوهرتز با بازده های ۱، ۵، ۱۰، .... و ۵۰ کیلوهرتز تولید شد. امواج تولید شده به مدت ۱۰ دقیقه برای ملخ ها تولید شدند و در این مدت هر ۱۰ ثانیه یک عکس از فضای نگهداری ملخ ها تهیه گردید. در بین عکس های تهیه شده در هر موج صوتی و فراصوت، ۱۰ عکس انتخاب و مختصات ملخ ها نسبت به منبع تولید صدا به دست آمد. برای پایش وضعیت ملخ ها یک دوربین مدار بسته در اتاقک نگهداری ملخ ها قرار داده شد (شکل ۴).

شکل ۳. (الف) دستگاه فانکشن ژنراتور و (ب) بلندگوی متصل به فانکشن ژنراتور

امان سازی باشین آقی کهندزی و مهندسی ایران

شکل ۴. دستگاه دی وی آر^۲ و مانیتور دوربین مداربسته

تحلیل نتایج

همان طور که در قسمت مواد و روش‌ها شرح داده شد، به منظور بررسی تأثیر امواج صوتی و فراصوت بر روی ملخ‌ها، امواجی با دامنه ۱ تا ۵۰ کیلوهرتز توسط دستگاه فانتشن ژنراتور تولید شد. فرکانس‌های صوتی بابازه ۵ کیلوهرتز از یک تا ۵۰ کیلوهرتز و به مدت ۱۰ دقیقه در هر فرکانس برای ملخ‌ها تولید شد. در هر یک از فرکانس‌ها به مدت ۱۰ دقیقه تصویربرداری شد و سپس از هر کدام از امواج ۱۰ عکس انتخاب و سپس ملخ‌ها در تصویر مشخص شدند. مختصات هر یک از ملخ در راستای x و y به دست آمد که نتایج آن در جدول‌های ۱ تا ۱۱ ارائه شده است.

جدول ۱. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۱ کیلوهرتز

شماره حالت	حالت ۱۰	حالت ۹	حالت ۸	حالت ۷	حالت ۶	حالت ۵	حالت ۴	حالت ۳	حالت ۲	حالت ۱
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x
۱	-۲۰ ۱۶	-۹ ۴	-۱۱ ۴	-۱۱ ۴	-۱۱ ۴	-۱۱ ۴	-۱۱ ۴	-۱۱ ۴	-۱۱ ۴	-۱۰ ۵
۲	۱۱۰ -۲۰	۷۰ -۲۰	۲۰ -۲۰	۲۰ -۱۶	۲۰ -۱۵	۲۰ -۱۵	۲۰ ۱	۷ ۲۹	۶ ۳۱	۰ ۳۳
۳	-۱۸ -۸	-۵ -۱۸	۰ -۱۷	۱۳ -۱۰	۱۹ -۵	۱۹ -۵	۲۳ ۲	۲۱ ۳	۲۱ ۳	۲۰ ۴
۴	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰	۴۰ ۲۰
۵	۱۱۰ -۱۶	۱۱۰ -۱۰	۱۴۰ -۱۵	۱۴۳ -۱۲	۱۴۵ -۱۲	۱۴۵ -۱۲	۱۴۵ -۱۲	۱۴۵ -۱۲	۱۴۵ -۱۲	۱۴۳ -۱۲
۶	۱۶۷ -۱۶	۱۶۷ -۱۶	۱۶۷ -۱۶	۱۶۹ -۱۶	۱۷۳ -۱۸	۱۷۰ -۱۴	۱۷۰ -۱۴	۱۷۰ -۱۴	۱۷۰ -۱۴	۱۷۱ -۱۳
۷	۱۷۳ -۱۲	۱۷۳ -۱۸	۱۷۳ -۱۳	۱۷۸ -۱۳	۱۸۰ -۱۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۷۹ -۱۷	۱۷۸ -۱۶
۸	۲۸ ۱۳۸	۲۸ ۱۳۸	۲۸ ۱۳۸	۲۸ ۱۳۸	۲۵ ۱۳۸	۲۵ ۱۳۸	۲۵ ۱۳۸	۲۸ ۱۳۸	۲۸ ۱۳۸	۳۰ ۱۳۸

جدول ۲. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۵ کیلوهرتز

شماره حالت	حالت ۱۰	حالت ۹	حالت ۸	حالت ۷	حالت ۶	حالت ۵	حالت ۴	حالت ۳	حالت ۲	حالت ۱
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x

² DVR

-۲۰	۸۰	-۲۰	۸۰	-۲۰	۸۰	-۲۰	۹۵	-۲۰	۱۲۵	-۲۰	۱۴۰	-۲۰	۱۶۰	-۲۰	۱۴۰	-۲۰	۱۱۵	-۲۰	۱۱۰	ملخ ۱
-۱	-۱۸	۱	-۱۸	۰	-۱۸	۰	-۱۸	۰	-۱۸	۰	-۱۸	-۰	-۱۹	۸	-۱۹	۱۲	-۱۹	۱۰	-۱۸	ملخ ۲
۲۰	-۲۰	۷	-۲۰	۶	-۲۰	۶	-۲۰	۶	-۱۹	۶	-۱۹	-۰	-۱۸	-۰	-۱۸	-۰	-۱۸	-۰	-۱۸	ملخ ۳
۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۷	۰۰	-۱۰	۰۰	-۱۲	۰۰	-۱۲	ملخ ۴
۱۶۹	-۱۷	۱۶۹	-۱۶	۱۶۸	-۱۴	۱۶۸	-۱۴	۱۶۸	-۱۴	۱۶۸	-۱۴	۱۶۸	-۱۴	۱۶۰	-۱۴	۱۶۰	-۱۴	۱۶۰	-۱۴	ملخ ۵
۱۷۲	-۱۴	۱۶۸	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۸	-۱۸	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	ملخ ۶
۱۸۰	-۲۰	۱۷۵	-۲۰	۱۰۸	-۱۲	۱۷۵	-۱۸	۱۷۶	-۱۶	۱۷۹	-۱۲	۱۸۰	-۱۴	۱۷۹	۱۰	۱۷۲	-۱۸	۱۷۰	-۱۲	ملخ ۷
۲۸	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	۲۰	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	۲۸	۱۳۸	ملخ ۸
۱۴۰	-۱۸	۱۶۶	۰	۱۷۵	۲۰	۱۷۹	۳۵	۱۷۹	-۱۸	۱۷۸	۱۰	۱۸۰	-۱۲	۱۷۲	-۱۸	۱۷۲	-۱۸	۱۶۸	-۲۰	ملخ ۹

جدول ۳. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۱۰ کیلوهترز

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰	شماره حالات
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	
۱	-۲۰	۸۰	-۲۰	۸۰	-۲۰	۸۰	-۲۰	۸۰	-۲۰	۸۰	-۲۰
۲	-۱	-۱۸	-۱	-۱۸	-۱	-۱۸	-۱	-۱۸	-۱	-۱۸	-۱
۳	-۲	-۲۰	-۲	-۲۰	-۲	-۲۰	-۲	-۲۰	-۲	-۲۰	-۲
۴	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱	-۱۶	۰۱
۵	۷۰	-۱۸	۷۰	-۱۸	۷۰	-۱۸	۷۰	-۱۹	۷۰	-۲۰	۷۰
۶	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰
۷	۱۰۹	-۱۹	۱۷۲	-۱۹	۱۷۰	-۱۸	۱۶۸	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۲
۸	۱۱۲	۱۸۰	۱۰۴	۱۸۰	۱۷۵	۱۰	۱۸۰	-۱۱	۱۸۰	-۱۸	۱۸۰
۹	-۰	۱۷۸	-۰	۱۷۸	-۰	۱۷۸	-۰	۱۷۸	-۰	۱۷۸	-۰
۱۰	۸۸	-۱۸	-	-	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-

جدول ۴. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۱۵ کیلوهترز

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰	شماره حالات
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	
۱	-۱۸	-۱۰	-۱۸	-۱۰	-۱۰	-۱۰	-۱۰	-۱۰	-۱۰	-۲۰	-۲۰
۲	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۱	-۱۸	-۱	-۱۸	-۱	-۲۰	-۲۰
۳	-۱	-۱۷	-۱	-۱۷	-۲	-۱۸	-۲	-۲۰	-۲	-۲۰	-۲۰
۴	۰۲	-۱۸	۰۲	-۱۸	۴۰	-۲۰	-۰	-۲۰	-۰	-۲۰	-۲۰
۵	۸۸	-۱۸	۸۸	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۱	-۱۷	۵۱	-۱۷	۵۱
۶	۱۳۰	-۱۸	۱۰۰	-۲۰	۸۸	-۱۸	۸۸	-۱۸	۸۸	-۱۸	۸۸
۷	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰
۸	۱۸۰	-۱۹	۱۸۰	-۱۹	۱۸۰	-۱۸	۱۸۰	-۱۲	۱۸۰	-۱۲	۱۸۰
۹	۱۲۵	-۱۰	۱۳۰	-۱۰	۱۰۰	-۱۱	۱۰۰	۱۰	۱۶۰	۳۲	۱۶۸
۱۰	۷۳	۱۶۸	۱۶۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰	۱۶۰	۳۲	۱۶۸	۷۳	۱۷۰

-۲۰ ۱۷۰	-۲۰ ۱۷۰	-۲۰ ۱۸۰	-۱۸ ۱۷۰	-۲۰ ۱۷۰	-۱۸ ۱۶۰	-۱۸ ۱۷۸	-۰ ۱۷۸	-۰ ۱۷۸	-۰ ۱۷۸	ملخ ۱۰
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	--------	--------	--------

جدول ۵. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۲۰ کیلوهertz

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x
۱	۱۸ ۱۵	-۱۸ ۱۵	۱۸ ۱۵	-۱۸ ۱۵	۱۸ ۱۵	-۱۸ ۱۳	۱۸ ۱۵	-۱۸ ۱۵	۱۸ ۱۵	-۱۸ ۱۵
۲	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸
۳	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷	-۱ -۱۷
۴	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸
۵	۱۰۸ -۱۹	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸	۸۸ -۱۸
۶	۱۴۸ -۱۹	۱۳۲ -۱۰	۱۱۴ -۱۰	۱۱۴ -۱۲	۱۴۰ -۱۵	۱۳۳ -۱۹	۱۰۷ -۱۳	۹۶ -۲۰	-۵ -۲۰	۸۰ -۱۷
۷	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰
۸	۱۷۰ -۱۹	۱۷۰ -۱۹	۱۷۰ -۱۷	۱۷۶ -۱۸	۱۸۰ -۱۹	۱۸۰ -۱۹	۱۸۰ -۱۹	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰
۹	۱۶۰ -۱۸	۱۶۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۸	۱۸۰ -۲۰	۱۷۲ -۱۸	۱۷۰ -۲۰	۱۷۰ -۲۰	۱۷۰ -۲۰	۱۸۰ -۱۹	۱۸۰ -۱۹
۱۰	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۲ ۱۷۵	-۲ ۱۸۰	-۲۰ ۱۸۰	-۲۰ ۱۷۰

جدول ۶. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۲۵ کیلوهertz

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x
۱	۳۴ ۸۰	-۱۸ ۱۵	-۰ ۱۸	-۳ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶
۲	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶
۳	-۲ -۱۸	۲ -۱۴	-۱ -۱۸	۱ -۱۸	۱ -۱۸	۱ -۱۸	۱ -۱۸	۱ -۱۸	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶
۴	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۹	۱ -۱۹	۱ -۱۹	۱ -۱۹	۱ -۱۹	-۰ -۲۰	۳۵ -۱۹	۰۲ -۱۸
۵	-۰ -۲۰	-	-	-	-	-۰ -۲۰	-۰ -۲۰	۰۲ -۱۹	۰۲ -۱۹	۰۲ -۱۸
۶	۱۷۰ -۱۰	۷۰ -۱۰	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۰۲ -۱۸	۸۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۰	۱۴۳ -۱۶
۷	۱۷۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰
۸	۱۶۰ -۱۶	۱۶۰ -۱۶	۱۷۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۸	۱۶۰ -۱۶	۱۶۰ -۱۶	۱۶۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۰
۹	- -	- -	۱۷۰ -۱۶	۱۷۰ -۱۶	۱۷۰ -۱۶	۱۶۰ -۱۶	۱۶۰ -۱۶	۱۰۰ -۹	۱۰۰ -۹	۱۶۱ -۱۹
۱۰	-۲۰ ۱۰۰	-۲۰ ۱۶۰	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۸ ۱۷۶	-۱۳ ۱۸۰

جدول ۷. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۳۰ کیلوهertz

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x
۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۲	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶	-۲ -۱۶

-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	ملخ ۳
۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	۵۲	-۱۸	ملخ ۴
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	ملخ ۵
۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	ملخ ۶
۱۷۰	۱	۱۷۰	۴	۱۷۰	۲	۱۷۰	۲	۱۷۰	۲	۱۸۰	۲	۱۸۰	۲	۱۸۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	ملخ ۷
۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۶۰	-۱۸	ملخ ۸
-۲۰	۱۰۰	-۲۰	۱۰۰	-۲۰	۱۰۰	-۲۰	۱۰۰	-۲۰	۱۰۰	-۲۰	۱۳۰	-۲۰	۱۳۰	-۲۰	۱۳۰	-۲۰	۱۳۰	-۲۰	۱۳۰	ملخ ۹
۳۰	-۲۰	۱۰۰	-۱۳	۱۰۰	-۱۴	۱۴۰	-۱۰	۱۰۰	-۱۷	۱۰۰	-۱۰	۹۰	-۱۰	۱۲۰	-۱۰	۱۲۰	۱	۱۲۰	-۱۰	ملخ ۱۰

جدول ۸. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۳۵ کیلوهertz

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰										
	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x
ملخ ۱	۷۰	۷۰	۴۰	-۱۰	۴۰	-۱۰	۵۰	-۱۰	۵۰	-۱۰	۳۰	-۱۰	۱۰	-۱۰	-۳	-۱۰	-	-	-	-
ملخ ۲	-۲	-۲	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶
ملخ ۳	-۲	-۲	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶
ملخ ۴	۲۰	۰۰	۰۰	-۱۸	۰۰	-۱۸	۰۰	-۱۸	۰۲	-۱۸	۰۲	-۱۸	۰۲	-۱۸	۰۲	-۱۸	۰۲	-۱۸	۰۲	-۱۸
ملخ ۵	-۱۰	-۱۰	-	-	-	-	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-	-
ملخ ۶	۱۷۰	۱۷۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰
ملخ ۷	۷۰	۷۰	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸
ملخ ۸	۱۰۰	۱۰۰	۸۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۶	۱۸۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۰	-۲۰	۱۲۸	-۱۷	۱۰	-۱۶	۱۰۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۸
ملخ ۹	-۲۰	-۲۰	-۲۰	۳۵	-۲۰	۳۸	-۲۰	۴۸	-۲۰	۶۸	-۲۰	۷۰	-۲۰	۸۰	-۲۰	۹۰	-۲۰	-۲۰	۱۰۰	-۱۰
ملخ ۱۰	۷۰	۷۰	۷۰	-۲۰	۷۰	-۲۰	۷۰	-۱۸	۷۰	-۲۰	۱۱۰	-۲۰	۹۰	-۲۰	۹۰	-۲۰	-۱	-۱۰	-۱	-۱۰

جدول ۹. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۴۰ کیلوهertz

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰										
	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x	y	x
ملخ ۱	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰	-۱۰	-۲۰
ملخ ۲	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶	-۲	-۱۶
ملخ ۳	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸	-۲	-۱۸
ملخ ۴	۵	-۰	۰	-۰	۰	-۰	۳۰	-۱۹	-۱	-۱۹	۰۰	-۱۶	۰۰	-۱۶	۰۰	-۱۶	۰۰	-۱۶	۰۰	-۱۶
ملخ ۵	۰	-۱۶	۰	-۱۶	۰	-۱۶	۰	-۱۶	۰	-۱۶	۷۰	-۱۴	۸۰	-۱۴	۰۲	-۰	۴۹	-۱۰	-۱۴	-۱۸
ملخ ۶	۹۰	-۱۰	۸۰	-۲۰	۱۸۰	-۲۰	۴۸	-۱۴	۴۸	-۱۴	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰	۱۷۰	-۱۰
ملخ ۷	۱۷۰	-۱۸	۱۶۰	-۲۰	۱۶۰	-۱۸	۱۸۰	-۱۰	۱۶۸	-۱۰	۱۶۰	-۲۰	۱۸۰	-۰	۱۷۰	-۱۸	۱۷۳	-۱۰	۱۷۰	-۱۰
ملخ ۸	۱۷۳	-۱۰	۱۷۰	-۱۸	۱۴۳	-۱۸	۱۶۸	-۲۰	۱۸۰	-۰	۱۸۰	۰۰	۱۸۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۸	۱۷۰	-۱۰	۱۲۰	-۱۸
ملخ ۹	۱۸۰	-۱۸	۱۸۰	۰۰	۱۸۰	۰۰	۱۸۰	۳۰	-۲۰	۳۰	۱۱۰	-۱۸	۱۸۰	-۲۰	-۲۰	۳۵	۴۰	۱	۴۰	۱
ملخ ۱۰	-۱۹	۶۰	-۱۸	۶۰	-۲۰	۳۵	-۲۰	۳۰	-	-	-۲۰	۳۰	-۲۰	۳۰	۱۷۳	۴۰	-۲۰	۴۰	۳۵	-۲۰

جدول ۱۰. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۴۵ کیلوهertz

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x
۱	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰
۲	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰
۳	۳ -۱۰	۱۸۰ ۰	۳ -۱۰	۳ -۱۰	۳ -۱۰	۳ -۱۰	۳ -۱۰	۳ -۱۰	۳ -۱۰	۳ -۱۰
۴	۳۰ -۱۶	۳۵ -۱۴	۳۵ -۱۴	۳۵ -۱۴	۳۵ -۱۴	۳۵ -۱۴	۳۵ -۱۴	۳۵ -۱۴	۳۵ -۱۶	۳۵ -۱۶
۵	۴۰ -۱۲	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶	۵۰ -۱۶
۶	۶۰ -۱۴	۷۰ -۱۸	۹۰ ۱۰	۱۳۰ -۱۷	۱۴۰ -۱۸	۶۰ -۱۴	۸۰ -۱۴	۱۳۰ ۱۸	۷۰ ۱۰	۸۰ -۱۳
۷	۱۱۰ -۱۷	۱۳۰ -۱۷	۱۳۰ -۱۷	۱۰۰ -۱۳	۱۰۰ -۱۷	۸۰ -۱۳	۱۳۰ -۱۵	۹۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۰	۱۲۰ -۱۵
۸	۱۷۰ -۲۰	۱۷۲ -۱۸	۱۷۵ -۱۸	۹۰ -۱۳	۹۰ -۱۰	۹۰ -۱۰	۱۰۰ ۱۸۰	۱۷۸ ۱۸۰	۱۸۰ ۰	۱۰۰ -۱۲
۹	۱۸۰ -۵	۱۷۸ -۱۷	۱۷۸ -۲۰	۱۷۵ -۲۰	۱۷۵ -۲۰	۱۷۵ -۲۰	۱۷۵ -۲۰	۱۷۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۸
۱۰	۱۸۰ -۵	۷۰ ۱۸۰	۸۰ ۱۸۰	۹۰ ۱۷۰	۱۱۰ ۱۸۰	۱۸۰ -۲۰	۱۳۰ ۱۸۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰
۱۱	۵۰ ۱۸۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۳۰ ۱۸۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰	۱۸۰ -۲۰

جدول ۱۱. مختصات ملخ‌ها تحت تأثیر امواج ۵۰ کیلوهertz

شماره حالات	حالات ۱	حالات ۲	حالات ۳	حالات ۴	حالات ۵	حالات ۶	حالات ۷	حالات ۸	حالات ۹	حالات ۱۰
	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x	y x
۱	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰	-۲۰ -۲۰
۲	-۱۸ -۲۰	-۱۸ -۲۰	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	-۲ -۱۸	۲ -۱۸	۲ -۱۸	۲ -۱۸	۲ -۱۸	۲ -۱۸
۳	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰	۲ -۱۰
۴	۰۰ -۱۸	۰۰ -۱۸	۰۰ -۱۸	۰۰ -۱۸	۰۰ -۱۸	۰۰ -۱۸	۰۰ -۱۸	۳۵ -۱۸	-۵ -۱۸	۳۵ -۱۸
۵	۶۰ -۱۰	۶۰ -۱۰	۶۰ -۱۰	۶۰ -۱۰	۶۰ -۱۰	۶۰ -۱۰	۶۰ -۱۰	۶۰ -۱۰	۵۵ -۱۷	۵۵ -۱۷
۶	۱۳۰ -۱۸	۱۳۰ -۱۸	۷۰ -۱۰	۱۷۰ -۱۸	۱۷۰ -۱۸	۱۳۰ -۱۸	۱۶۰ -۱۸	۴ -۱۳	۵ -۱۲	۶۰ -۱۶
۷	۱۷۸ -۲۰	۱۷۸ -۲۰	۱۷۵ -۲۰	۱۸۰ ۰	- -	۱۷۰ -۱۸	۱۷۵ -۱۸	۱۸۰ -۲۰	۱۶۵ -۲۰	۱۴۵ -۲۰
۸	۵۰ ۱۸۰	۷۰ ۱۸۰	۷۰ ۱۸۰	۹۰ ۱۸۰	۱۱۰ ۱۸۰	۱۷۸ -۱۸	- -	۱۸۰ -۱۸	۱۸۰ ۰	۱۶۰ -۱۸
۹	۱۶۵ ۱۸	۱۸۰ ۱۰	- -	- -	- -	۹۰ ۱۸۰	-۲۰ ۵	-۲۰ ۵	۱۸۰ ۰	۱۸۰ -۱۷
۱۰	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	۲۵ ۴۰
۱۱	-۲۰ ۵	-۲۰ ۰	-۲۰ ۵	-۲۰ ۰	۰ -۱۰	-۲۰ ۰	۹۰ ۱۸۰	۸۵ ۱۸۰	۷۵ ۱۷۰	۶۰ ۱۸۰

نتیجه‌گیری

همان‌طور که اشاره شد در پژوهش حاضر به منظور بهینه‌سازی دستگاه ساخته شده توسط نویسنده‌گان مقاله، تأثیر امواج صوتی و فرآصوت بر روی ملخ‌های مورد مطالعه قرار گرفت تا بتوان فرکانسی برای جذب ملخ‌هابه سمت منبع صوت پیدا نمود. بدین منظور امواج با فرکانس ۱ تا ۵۰ کیلوهertz بر روی تعدادی ملخ مورد بررسی قرار گرفت و مختصات آن‌ها در فرکانس‌های مختلف ثبت شد. با بررسی‌های انجام شده فرضیه اولیه نویسنده‌گان تایید نشد و طول موجی برای جذب این حشره به سمت منبع صوت یافت نشد.

مراجع:

۱. اسپایت، م.آر؛ هانتر، م.دی. و وايت آ.دی. ۱۳۹۳. اکولوژی حشرات مفاهیم و کاربرد، ترجمه عاشوری، ا. و خردپیر، ن.، انتشارات دانشگاه تهران.
۲. اسماعیلی، م؛ آزمایش فرد، پ. و میرکریمی، ا. ۱۳۹۳. حشره شناسی کشاورزی (حشرات، کنه‌ها، جوندگان و فرمتنان زیان‌آور و مبارزه با آنها)، انتشارات دانشگاه تهران.
۳. بلندنظر، ع. ۱۳۹۷. کنترل آفات و امراض، چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.
۴. حیدری، ب؛ شمسی، م؛ جهان‌دید، م. و محمدی، م.ع. ۱۳۹۲. امکان‌سنجی استفاده از امواج فراصوت با سامد ۴۳ کیلوهertz به منظور دفع حشره زنجرک خرما، هشتمین کنگره ملی مهندسی ماشین‌های کشاورزی (بیوپرستم) و مکانیزاسیون ایران.
۵. کسرایی، م. و زارع زاده، م. ۱۳۹۲. امکان‌سنجی، طراحی و ساخت سیستم الکترومکانیکی دورکننده حشرات آفت، هشتمین کنگره ملی مهندسی ماشین‌های کشاورزی (بیوپرستم) و مکانیزاسیون ایران.
۶. شکfte، ف؛ عسکریان زاده، ع.ر؛ رضازاده، ع.ر. و حاج نوروز، ا. ۱۳۹۷. دورکنندگی امواج فراصوت روی شبپره آرد، *Habrobracon hebetor* و زنبور پارازیتوبیئد آن *Epehestia kuhniella Zeller* ششمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های کاربردی در علوم کشاورزی.
۷. مظاہری، د. و مجتبی حسینی، ن. ۱۳۹۰. مبانی زراعت عمومی، انتشارات دانشگاه تهران.
8. Ali Saad Abdelatti, Z. and Hartbauer, M. 2019. Plant oil mixture as a novel botanical pesticide to control gregarious locusts, Journal of Pest Science.
9. Hein G.L. and Campbell J.B. 1997. NF97-328 a guide to grasshopper control in cropland (revised may 2004), Historical materials from University of Nebraska-Lincoln.
10. Joffe S.R. 1995. Desert locust management, World bank discussion papers.

Investigation Of The Effect Of Ultrasound On Locusts and Grasshopper

Fatemeh Solki Cheshmeh Soltani^{1*}, Ali Jafari², Ali Hajiahmad³

1. Master graduated, Biosystems Engineering Department, University of Tehran, Karaj, Iran
2. Professor, Biosystems Engineering Department, University of Tehran, Karaj, Iran
3. Assistant professor, Biosystems Engineering Department, University of Tehran, Karaj, Iran

Abstract

Various factors known as harmful factors cause a decrease in the quality and quantity of agricultural products; One of these factors is agricultural pests. Locusts are among the agricultural pests that cause a lot of damage after each attack on the fields. In the present study, sound and ultrasonic waves on locusts were investigated. The hypothesis proposed in this study was to find waves to attract locusts to the source of sound production. This hypothesis was put forward by the authors of this article to increase the efficiency of the locust collector. For this purpose, waves with a frequency of 1 to 50 kHz on some locusts were examined. Examining the coordinates of the locusts' locations, it was observed that as the frequency of the locust waves increased, they moved further away from the sound source but were not absorbed towards the sound source. The initial hypothesis was not confirmed by examining the results.

Key words: Invasion of locusts, ultrasound, green wheat

*Corresponding author
E-mail: solki.fatemeh.che@ut.ac.ir